

Art. 12. Wszelkiego rodzaju zakłady drukarskie oraz składy druków, które przed ogłoszeniem dekretu niniejszego prawnie istniały, uważane będą za legalnie istniejące, jeżeli ich właściciele lub osoby upoważnione w terminie dwutygodniowym od daty uzyskania mocy obowiązującej prawa niniejszego spełnią warunki, określone w art. 1 i 3 dekretu niniejszego.

Art. 13. Prawo niniejsze nie stosuje się do zakładów drukarskich i składów druków, należących do Państwa Polskiego.

Art. 14. Dekret niniejszy nie uchyla żadnych przepisów, dotyczących handlu, przemysłu lub podatków zarówno państwowych jak komunalnych.

Art. 15. Wykonanie dekretu niniejszego poleca się Ministrowi Spraw Wewnętrznych.

Dan w Warszawie, dnia 7 lutego 1919 r.

Naczelnik Państwa:

J. Piłsudski

Prezydent Ministrów:

I. J. Paderewski

Minister Spraw Wewnętrznych:

S. Wojciechowski

147.

DEKRET

o obowiązku szkolnym.

I. O obowiązku szkolnym w ogólności.

Art. 1. Wykształcenie w zakresie szkoły powszechnej jest obowiązkiem dla wszystkich dzieci w wieku szkolnym.

Art. 2. Szkoły powszechne będą tworzone w takiej liczbie, aby wszystkie dzieci w wieku szkolnym mogły korzystać z nauki.

Art. 3. W każdej miejscowości, w której liczba dzieci w wieku od lat 7 do 14 włącznie wynosi w ciągu po sobie następujących 3 lat co najmniej 40, gmina jest obowiązana założyć szkołę powszechną.

Art. 4. Jeżeli w danej miejscowości niema 40 dzieci w wieku od lat 7 do 14, w takim razie łączy się ona w celu założenia osobnej szkoły z sąsiednią miejscowością, względnie z sąsiednimi miejscowościami tej samej gminy tak, aby liczba dzieci w połączonych miejscowościach wynosiła co najmniej 40. Utworzony w ten sposób rewir szkolny nie może mieć więcej jak 3 kilometry w promieniu. Rewiry szkolne tworzone będą przez Radę Szkolną Okręgową na wniosek Inspektora po wysłuchaniu opinii Dozoru Szkolnego.

Art. 5. Wniosek o przymusowe założenie szkoły stawia Dozór Szkolny lub Inspektor szkolny okręgowy. Jeżeli wniosek Dozoru względnie Inspektora zostanie zatwierdzony przez Radę Szkolną Okręgową, nie istnieje przeciw niemu żaden środek prawny.

Art. 6. W razie niezatwierdzenia wniosku Dozoru Szkolnego względnie Inspektora szkolnego okręgowego o przymusowe założenie szkoły służy Dozorowi względnie Inspektorowi odwołanie się do Ministra W. R. i O. P.

Art. 7. Wykonanie zatwierdzonych wniosków w sprawie przymusowego zakładania szkół powszechnych należy do Dozorów Szkolnych. Gmina dostarcza Dozorowi Szkolnemu środków pieniężnych na potrzeby rzeczowe szkoły.

II. O wieku szkolnym.

Art. 8. Szkoła powszechna obejmuje siedem lat nauczania. Do czasu jednak zorganizowania we wszystkich miejscowościach pełnych, siedmioletnich szkół powszechnych przejściowo utrzymane są i tworzone będą szkoły powszechne z czteroletnią nauką codzienną i z obowiązkową nauką uzupełniającą trzyletnią lub szkoły powszechne z nauką codzienną pięcioletnią i z obowiązkową nauką uzupełniającą dwuletnią.

Art. 9. Jeśli w danej szkole powszechnej nauka codzienna trwa krócej, niż lat 7, a dziecko w tym krótszym czasie nie uzyska pomyślnego świadectwa z ukończenia szkoły, obowiązek uczęszczania do szkoły na naukę codzienną przedłuża się aż do pomyślnego ukończenia szkoły, lecz nie może trwać dłużej, niż do końca tego roku szkolnego, w którym dziecko ukończy 14 rok życia.

Art. 10. Wiek szkolny dziecka rozpoczyna się 1 września tego roku kalendarzowego, w którym dziecko kończy 7 lat życia.

Art. 11. Nle wolno przyjmować do szkoły dzieci, które nie osiągnęły wieku szkolnego.

III. O metryce szkolnej.

Art. 12. Dla kontroli, które dzieci znajdują się w wieku szkolnym prowadzi się odpowiednie spisy dzieci, czyli t. zw. metryki szkolne, na zasadzie zatwierdzonej przez Ministra W. R. i O. P. instrukcji.

Art. 13. Prowadzenie metryki szkolnej należy do Opieki Szkolnej.

Art. 14. Miejscowości, w których jest więcej Opiek Szkolnych, dzieli Dozór Szkolny w ten sposób na części terytorjalne, aby przy sporządzaniu metryki szkolnej żadna Opieka nie miała wątpliwości, które dzieci winna umieścić w swojej metryce szkolnej.

Art. 15. Metryka szkolna winna zawierać spis wszystkich dzieci w wieku szkolnym, zamieszkałych w tym obszarze, nad którym rozciąga się działalność Opieki Szkolnej.

Art. 16. Opieki Szkolne zwracają się w maju każdego roku do wójta lub do magistratu względnie do organów, sprawujących obowiązki policji miejscowej, o dostarczenie wykazu dzieci w wieku szkolnym.

Art. 17. Na podstawie danych, uzyskanych w sposób przewidziany w art. poprzednim, sporządza Opieka metrykę szkolną i przesyła ją w odpisie kierownictwu szkoły najpóźniej dnia 1 sierpnia każdego roku.

IV. O zapisach dzieci do szkoły.

Art. 18. Zapisy dzieci do szkoły winny być ukończone z końcem sierpnia.

Art. 19. Niezwłocznie po ukończeniu zapisów opiekun główny wraz z kierownikiem szkoły bada na podstawie metryki szkolnej, czy wszystkie dzieci, obowiązane do nauki, zostały do szkoły zapisane.

Art. 20. Gdyby się okazało, że nie wszystkie dzieci, obowiązane do nauki, zostały zapisane, Opieka Szkolna zapisuje z urzędu stosowną liczbę dalszych dzieci i zawiadamia o tem ich rodziców względnie opiekunów.

Art. 21. Instrukcja Ministra W. R. i O. P. określi liczbę dzieci, którą ze względu na pojemność izby szkolnej można przyjąć do szkoły.

Art. 22. Dzieci, zapisane do szkoły dobrowolnie lub z urzędu, są obowiązane do regularnego uczęszczania do szkoły od początku września do końca czerwca.

V. O przerwach w nauce szkolnej.

Art. 23. Oprócz ferji, określanych przez Ministra W. R. i O. P., Opieka szkolna jest uprawniona do ustanawiania każdego roku przerw w nauce szkolnej dla ważnych robót polnych: raz w jesieni, drugi raz na wiosnę. Każda z tych przerw, podzielona ewentualnie na części z powodu niepogody lub innych uzasadnionych przyczyn, może trwać razem najwyżej 14 dni.

Art. 24. W miesiącach, w których jest pożądana pomoc dzieci szkolnych przy robotach w polu, jest Opieka uprawniona w ten sposób wyznaczyć porę dnia, w której nauka szkolna ma się odbywać, aby dzieciom tę pracę w polu ułatwić. Nie może jednak Opieka szkolna skracać przez to ilości godzin codziennej nauki.

VI. O wykazach dzieci, opuszczających naukę szkolną.

Art. 25. Z końcem każdego miesiąca winien kierownik szkoły przedłożyć Dozorowi Szkolnemu, a w miastach, tworzących samodzielne okręgi szkolne, odnośnym Opiekom Szkolnym wykaz tych dzieci, które bez usprawiedliwionej przyczyny opuściły naukę szkolną, z podaniem przy każdym dziecku liczby opuszczonych dni szkolnych.

Art. 26. Gdy dziecko opuszcza naukę po raz pierwszy, w takim razie kierownik, jeśli uzna to za stosowne, może nie pomieszczając nazwiska jego w wykazie, wzmiankowanym w art. poprzednim, podać je do wiadomości Opieki szkolnej z prośbą o wywarcie wpływu na rodziców, względnie opiekunów, by posyłali dziecko do szkoły regularnie oraz o ostrzeżenie ich, że zostaną podjęte środki przymusowe, jeżeli nieobecność dzieci w szkole powtórzy się.

Art. 27. Uzasadnionemi powodami nieobecności dziecka na nauce szkolnej są: choroba dziecka, śmierć członka rodziny, choroba zakaźna w domu, nadzwyczajna przeszkoda w komunikacji i inne powody, które przez nauczyciela za ważne zostaną uznane.

VII. O wypełnieniu obowiązku szkolnego.

Art. 23. Przepisom o obowiązku szkolnym można uczynić zadość:

- a) w publicznych szkołach powszechnych,
- b) w innych szkołach wszelkiego typu, o ile zakres wiadomości, w nich udzielanych, nie jest niższy, niż w publicznych szkołach powszechnych,
- c) w domu.

Art. 29. W wypadkach pobierania nauki w prywatnych szkołach bez prawa publiczności lub w domu Inspektor Szkolny może zarządzać egzaminem, celem przekonania się, czy dzieci osiągają wykształcenie, przepisane dla publicznej szkoły powszechnej w danej miejscowości. Jeżeli wynik zarządzonego egzaminu jest ujemny, Inspektor może z urzędu zapisać dziecko do publicznej szkoły powszechnej w danej miejscowości.

Art. 30. Uznanie prywatnej szkoły zawodowej za zakład, czyniący zadość obowiązkowi szkolnemu, następować będzie z decyzji Rady Szkolnej Okręgowej na prośbę zarządu zainteresowanej szkoły, po wysłuchaniu opinii Inspektora szkolnego okręgowego. Decyzja Rady może ulec zaskarżeniu do Ministra W. R. i O. P. przez Inspektora lub przez zarząd szkoły w terminie miesięcznym.

Art. 31. Rodzice lub opiekunowie, chcący kształcić dzieci, będące w wieku szkolnym, nie w publicznej szkole powszechnej, lecz w innym zakładzie naukowym lub w domu, są obowiązani przed końcem sierpnia zaawiadomić o tem właściwą Opiekę Szkolną.

VIII. O zwolnieniu od obowiązku szkolnego lub jego odroczeniu.

Art. 32. Od obowiązku szkolnego mogą być uwolnione dzieci chore fizycznie (szczególnie na gruźlicę otwartą) lub umysłowo oraz dzieci niedorozwinięte, o ile ułomności ich, stwierdzone przez lekarza szkolnego względnie powiatowego, wyłączają je od pobierania nauki w szkole powszechnej. Jeśli w danej miejscowości istnieje zakład dla kształcenia chorych, kalek, ciemnych, głuchoniemych i niedorozwiniętych, obowiązek szkolny rozciąga się i na tę kategorię dzieci.

Art. 33. Dzieci, których mieszkanie jest więcej niż o 3 km. odległe od szkoły, jako też dzieci, których mieszkanie oddzielone jest od szkoły przeszkodą naturalną, są wolne od obowiązku szkolnego.

Art. 34. Dzieci słabowite i wątłe na mocy orzeczenia lekarza szkolnego względnie powiatowego mogą uzyskać odroczenie obowiązku szkolnego na rok i dłużej.

Art. 35. O zwolnieniu od obowiązku szkolnego, względnie odroczeniu tegoż obowiązku, w myśl art. 32, 33 i 34 orzekają Dozory Szkolne, a w miastach, tworzących samodzielne okręgi szkolne, Rady Szkolne Okręgowe miejskie.

IX. O kontroli nad spełnianiem obowiązku szkolnego.

Art. 36. W każdej szkole prowadzony będzie rejestr, przeznaczony do codziennego zapisywania przez nauczyciela dzieci nieobecnych.

Art. 37. Opiekun główny jest obowiązany zwiedzać szkołę, celem sprawdzania, czy dzieci czynią zadość obowiązkowi szkolnemu.

Art. 38. Opiekun główny jest uprawniony do sprawdzania w domu dziecka przyczyny nieobecności w szkole oraz do wzywania i upominania rodziców, niedbających o regularne uczęszczanie swych dzieci do szkoły, aby przestrzegali obowiązku szkolnego i do wyjaśnienia rodzicom skutków zaniedbywania obowiązku szkolnego.

Art. 39. Uprawnienia i obowiązki opiekuna głównego, wymienione w art. 37 i 38, przysługują również członkom Dozoru Szkolnego, a w miastach, tworzących samodzielne okręgi szkolne, członkom Rady Szkolnej Okręgowej miejskiej przez tenże Dozór względnie Radę Szkolną Okręgową do kontroli nad spełnianiem obowiązku szkolnego delegowanym.

X. O karach za niedopełnienie obowiązku szkolnego.

Art. 40. Odpowiedzialność za dopełnienie obowiązku szkolnego ponosi ojciec dziecka, a jeżeli ojciec nie żyje lub władzy rodzicielskiej nie sprawuje, to matka. Jeżeli oboje rodzice nie żyją lub władzy rodzicielskiej nie sprawują, odpowiedzialny jest opiekun.

Art. 41. Kto ukrywa dziecko przed zapisaniem do szkoły lub usiłuje przez wybiegi uwolnić je od uczęszczania do szkoły, ulega karze aresztu do 5 dni lub grzywnie do 100 marek polskich (150 koron) z zamianą w razie nieściągalności na karę aresztu do 5 dni.

Art. 42. Kto bez uzasadnionych powodów nie posyła dziecka do szkoły, ulega każdorazowo karze aresztu do 2 dni lub grzywnie do 40 marek polskich (60 koron) z zamianą w razie nieściągalności na karę aresztu do 2 dni.

Art. 43. Kary, przewidziane w art. 41 i 42, wymierza Dozór Szkolny po wysłuchaniu osób zainteresowanych, o ile te przybędą. Nieusprawiedliwione nieprzybycie stron nie przeszkadza w wydaniu orzeczenia karnego.

Art. 44. Wykonanie orzeczeń karnych należy do wójtów względnie do magistratów lub do policji miejscowej.

Art. 45. Nałożone grzywny należy wpłacać odnośnej Opiece Szkolnej, która wydaje pokwitowania i prowadzi wykaz pobranych grzywien. Zebrane tym sposobem pieniądze mają być użyte na rzecz niezamożnych dzieci danej szkoły stosownie do uznania Opieki Szkolnej.

Art. 46. Skazany orzeczeniem karnym, o którym mowa w art. 41, 42 i 43, może założyć skargę do Rady Szkolnej Okręgowej w terminie dwutygodniowym, licząc od dnia ogłoszenia orzeczenia lub zawiadomienia o orzeczeniu zaocznem.

Art. 47. Założenie skargi na orzeczenie, mocą którego zostały wy mierzone grzywny, nie wstrzymuje wykonania tegoż orzeczenia. Natomiast wykonanie orzeczenia, skazującego na areszt, zostaje wstrzymane do czasu rozstrzygnięcia założonej skargi. W razie uchylecia orzeczenia, skazującego na grzywnę, uiszczona kwota karna ulega zwrotowi.

XI. Zakres działania dekretu.

Art. 48. Moc obowiązująca dekretu niniejszego rozciąga się na tę część Państwa Polskiego, która stanowiła dawniej terytorjum zaboru rosyjskiego.

Dan w Warszawie, dnia 7 lutego 1919 r.

Naczelnik Państwa:

J. Piłsudski

Prezydent Ministrów:

I. J. Paderewski

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego:

Jan Łukasiewicz

148.

STATUT**Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie.**

I. Zasady ogólne.

Art. 1. Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie jest instytucją naukową, mającą za zadanie prowadzenie badań naukowych we wszelkich gałęziach wiedzy, związanych z gospodarstwem wiejskiem, przygotowywanie przyszłych badaczy naukowych w tych gałęziach wiedzy oraz dawanie młodzieży niezależnego wykształcenia naukowego, niezbędnego do umiejętnej, samodzielnej i pożytecznej działalności zawodowej na tych wszelkich polach, które są związane z gospodarstwem wiejskiem.

Art. 2. Szkoła jest zakładem państwowym, podlegającym władzy zwierzchniej Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Art. 3. Szkoła jest osobą prawną, może nabywać majątki sposobami, przez prawo przewidzianymi, zarządzać mieniem swoim oraz bronić praw swoich w sądzie. W szczególności ma prawo przyjmowania za zgodą Ministra W. R. i O. P. darowizn i zapisów, przeznaczonych bądź na cele naukowe i pedagogiczne, bądź też na dobroczynne, związane z zadaniami Szkoły.

Art. 4. Szkoła posiada własną pieczęć z herbem Państwa Polskiego oraz napisem: „Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie”.

Art. 5. Językiem urzędowym i wykładowym Szkoły jest język polski.

II. Skład Szkoły.

Art. 6. W skład Szkoły wchodzi wszyscy wykładający wraz z siłami naukowymi pomocniczymi, wszyscy studenci imatrikulowani oraz urzędnicy i służba Szkoły.